

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Method) และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ เพื่อเสนอผลออกมาในรูปของสัดส่วนและร้อยละ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์นิเทศก์วิชาเอกในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงที่นิเทศน์ศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามหลักสูตร 2 ปี ในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คหกรรมศาสตร์ ศิลปะศึกษา เกษตรกรรม บรรณารักษศาสตร์ และแนวทางการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2526 และกรรมการศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่เนื่องจากในปีการศึกษา 2526 วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ มีคำสั่งให้นักศึกษาคณะหลักสูตร 2 ปี ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เลย แต่ให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในรายวิชาศึกษา 434 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แทนดังนั้นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 136 คน แต่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า มีอาจารย์นิเทศก์ลาป่วย และลาออกจำนวน 3 คน ไปอบรมจำนวน 1 คน และมีอาจารย์นิเทศก์ที่วิจัยไม่สามารถติดต่อได้ จำนวน 8 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีจำนวน 124 คน เป็นชาย 30 คน และหญิง 94 คน มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 34 คน ระดับปริญญาโทจำนวน 88 คน และระดับปริญญาเอกจำนวน 2 คน มีประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 1 ปี ถึง 5 ปี จำนวน 32 คน 6 ปี ถึง 10 ปี จำนวน 52 คน 11 ปี ถึง 15 ปี จำนวน 23 คน และมากกว่า 15 ปี จำนวน 17 คน กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชาที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนอาจารย์ในเขตพื้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัยครู จำแนกตามวิชา
 ในเขตพื้นที่

วิทยาลัยครู ในเขตพื้นที่	จันทระเกษม	ชลบุรี	พระนคร	สวนสุนันทา	บ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	รวม
วิทยาศาสตร์	1	5	-	-	-	6
คณิตศาสตร์	-	4	-	-	-	4
สังคมศึกษา	9	6	5	7	-	27
ภาษาไทย	8	4	6	1	-	19
ภาษาอังกฤษ	-	5	-	6	-	11
คหกรรมศาสตร์	-	7	-	8	-	15
ศิลปศึกษา	-	-	-	4	-	4
เกษตรกรรม	6	-	5	-	-	11
บรรณารักษศาสตร์	-	-	-	-	4	4
แนะแนวการศึกษา	-	-	8	-	-	8
นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา	-	-	7	-	1	8
กรรมการศูนย์ฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ	1	-	2	3	1	7
รวม	25	31	33	29	6	124

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเทคนิคการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์เนื่องจาก

1. การประเมินผลให้ระดับคะแนนแก่นักศึกษาเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนและมี
 ตัวแปรเข้ามาเกี่ยวข้องมาก ดังนั้นการใช้แบบสอบถามคำถามอาจจะไม่ครอบคลุมข้อปฏิบัติ
 ทั้งหมด

2. การประเมินผลให้ระดับคะแนนแก่นักศึกษา เป็นเรื่องที่ต่างคนต่างเป็นอิสระในการพิจารณา นอกจากนี้รายละเอียดของการปฏิบัติอาจไม่เหมือนกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจสภาพปัญหาอย่างชัดเจน เพื่อที่จะวิเคราะห์และสรุปผลได้ถูกต้อง การใช้วิธีการสัมภาษณ์จะช่วยให้ได้รับความกระจ่างในปัญหาเหล่านี้

3. การประเมินผลให้ระดับคะแนน ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของอาจารย์แต่ละท่าน โดยเฉพาะการใช้วิธีการสัมภาษณ์ จะทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความมั่นใจและเห็นใจยอมให้ข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งสามารถซักถามรายละเอียดบางอย่างที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบยังไม่กระจ่าง

เพื่อให้การสัมภาษณ์เป็นไปตามขั้นตอนไม่มีข้อมูลรบกวนหายไป ผู้วิจัยจึงได้รูปแบบสัมภาษณ์ประกอบการสัมภาษณ์อาจารย์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ของการจะสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้
 - 1.1 บอกหน้าที่ในการวัดผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแต่ละวิชา
 - 1.2 อธิบายการให้ระดับคะแนน
 - 1.3 บอกองค์ประกอบที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงระดับคะแนน
 - 1.4 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินระดับคะแนนเป็นผ่านและไม่ผ่าน
 - 1.5 บอกปัญหาที่เกิดขึ้นในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
2. ศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ที่วางไว้รวมทั้งศึกษามีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. ทำการศึกษาขั้นนำ (Pilot Study) เกี่ยวกับข้อคำถามที่จะนำไปใช้ในการสัมภาษณ์กับอาจารย์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 6 ท่าน
4. นำข้อมูลที่ไ้มารวบรวมวิเคราะห์ และใช้เป็นแนวทางในการตั้งข้อคำถามเพื่อสัมภาษณ์
5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ให้ ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ตรวจสอบและแก้ไขเพิ่มเติม

6. นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไข ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์นิเทศน์ในวิทยาลัยครู บ้านสมเด็จเจ้าพระยาจำนวน 2 ท่าน โดยให้เขียนบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ ผลจากการทดลองใช้ปรากฏว่าข้อคำถามบางข้อยังต้องปรับปรุงแก้ไขใหม่เพราะไม่สอดคล้องกับระเบียบการประเมินผล ทำให้คำถามบางข้อไม่จำเป็นต้องใช้ เช่น คำถามที่ว่า ท่านตัดสินใจระดับคะแนนเป็นที่ระดับ ซึ่งอาจารย์นิเทศน์ทุกท่านตอบว่า 2 ระดับ เพราะเป็นระเบียบการประเมินผลของสภาฝึกหัดครู และจากการทดลองใช้ผู้วิจัยพบว่าอาจารย์นิเทศน์ได้แสดงความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตัดสินใจระดับคะแนนเป็นผ่านและไม่ผ่านมาก ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มคำถามส่วนนี้ลงในแบบสัมภาษณ์

7. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง แล้วเสนอให้ศาสตราจารย์ ดร.สมทวง ทัศนานุวัฒน์ ตรวจสอบที่จะนำไปใช้จริง

ผลจากการแก้ไข แบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้วปรากฏว่า แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์เกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น หน้าที่ใช้ในการวัดผลนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ วิธีการให้ระดับคะแนน องค์ประกอบที่ไร้พิจารณาในการเปลี่ยนแปลงระดับคะแนน เป็นต้น โดยคำถามทั้งหมดอยู่ในรูปคำถามแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 ความวิตกกังวลส่วนตัวของอาจารย์นิเทศน์เกี่ยวกับการตัดสินใจระดับคะแนน เป็นผ่านและไม่ผ่าน และปัญหาในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ขออนุญาตแนะนำตัว จากบัณฑิตวิทยาลัยถึงอธิการบดีของคณะศึกษาศาสตร์ จากนั้นผู้วิจัยได้นำหนังสือแนะนำตัวฉบับนี้ซึ่งมีลายเซ็นของอธิการบดี ไปแสดงต่อหัวหน้าศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พร้อมทั้งยื่นส่งจุดประสงค์ของการทำวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ขอรายชื่ออาจารย์นิเทศน์ที่ออกนิเทศน์ในปีการศึกษา 2526 และเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมถึงแบบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะ

- 1.3.2 หน่วยธรรมชาติของการปฏิบัติ
- 1.3.3 มโนทัศน์ของการจัดลำดับ
- 1.3.4 ความก้าวหน้าหรือความงอกงาม
- 1.3.5 โคงปกติ
- 1.3.6 กลุ่มห้องเรียนเป็นปกติวิสัย
- 1.3.7 นักศึกษาที่ได้รับการฝึกฝนเหมือนกันเป็นกลุ่มปกติวิสัย
- 1.3.8 การใช้รูปแบบสัมบูรณและสัมพันธ์ร่วมกัน
- 1.3.9 สมการถดถอยเชิงเส้นตรง
- 1.3.10 ความสามารถทั้งหมดของนักศึกษาแต่ละคน

1.4 รูปแบบการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จากข้อค้นพบเกี่ยวกับวิธีการให้ระดับคะแนนของ เทอร์วิลลิเจอร์ (Terwilliger) และเปรมใจ สุขสมานวงศ์ และจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง พร้อมทั้งการศึกษาชั้นนำ (Pilot Study) ผู้วิจัยแบ่งรูปแบบการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

- 1.4.1 รูปแบบอิงเกณฑ์
- 1.4.2 รูปแบบอิงกลุ่ม
- 1.4.3 รูปแบบอิงพัฒนาการหรือรูปแบบอิงความงอกงาม
- 1.4.4 รูปแบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม

1.5 วิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่อาจารย์นิเทศก์ ใช้เพื่อพิจารณาเปลี่ยนแปลงระดับคะแนนแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพบางคน

1.6 ความคิดเห็นในการตัดสินระดับคะแนนเป็น 2 ระดับ คือ ผ่าน และไม่ผ่าน

1.7 ปัญหาในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของอาจารย์นิเทศก์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ถอดความจากเทปและก๊อปปี้ให้นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 5 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ถอดความจากเทปเช่นกันจากนั้นผู้วิจัยนำข้อความสัมภาษณ์ที่ได้อามาเปรียบเทียบกันว่าถอดความจากเทปได้ผลตรงกันหรือไม่

ถ้าจุดใดที่ไม่ตรงกันผู้วิจัยก็ได้เปิดแฟ้มฟังอีกครั้ง เพื่อตรวจดูว่าที่ถูกคอง เป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยก็ได้วิเคราะห์ข้อความที่ได้จากการถอดความจากเทปในข้อช่วยที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด แล้ววิเคราะห์ข้อมูลซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจความเที่ยงของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

2. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หาลงความถี่โดยแยกพิจารณาตามลักษณะวิชาที่อาจารย์นิเทศก์ นิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3. รวมความถี่ที่ได้เสนอผลออกมาในรูปสัดส่วนและร้อยละ

4. วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น แบบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นต้น แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย